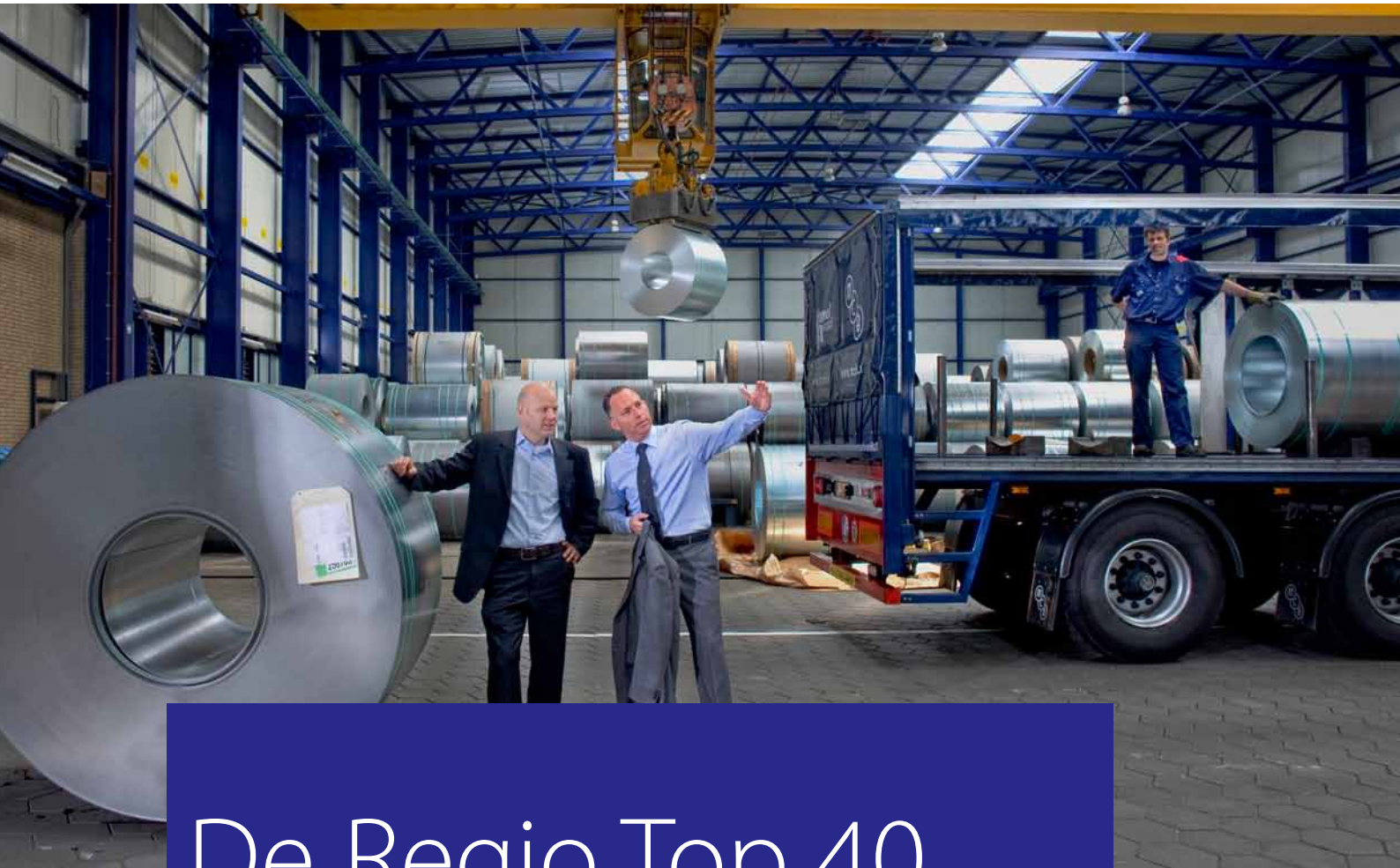




Rabobank



De Regio Top 40

Economisch presteren van het regionale bedrijfsleven in 2010

And the winner is...

In onze editie van vorig jaar kondigden we het al aan. De Regio Top 40 van 2010 zou in het teken staan van het economisch herstel van de grootste recessie sinds de jaren dertig van de vorige eeuw. En de aard van dit economisch herstel zou de ranglijst weer flink door elkaar schudden, zo voorspelden we. Niets is minder waar, zo blijkt nu. Het herstel wordt grotendeels gedragen door de opleving van de wereldhandel. Dat betekent dat de regio's met een groot belang van exportgeoriënteerde sectoren als eerste profiteren. Dit waren ook de regio's die als eerste rake klappen moesten incasseren toen de recessie uitbrak. In 2010 was overal in ons land echter alweer sprake van (lichte) groei van winst en productie. Maar relevanter voor ons onderzoek zijn natuurlijk de regionale verschillen. En die zijn ook dit jaar weer uitermate verrassend.

Winnaar in onze ranglijst van economisch best presterende regio's is Groot-Amsterdam. Groot-Amsterdam stoot hiermee het vorig jaar verrassende Agglomeratie 's-Gravenhage van de troon. De hofstad is dit jaar flink gedaald en komt uit op een achttiende plaats. Verrassend is de stijging van Zuid-Limburg naar een zesde plaats. Deze regio bivaakkerde de laatste jaren in de onderste regionen van de ranglijst. Ook de tweede en derde plaats van de ranglijst zijn ongewoon en worden ingenomen door twee noordelijke regio's: Zuidoost-Friesland en Overig Groningen.

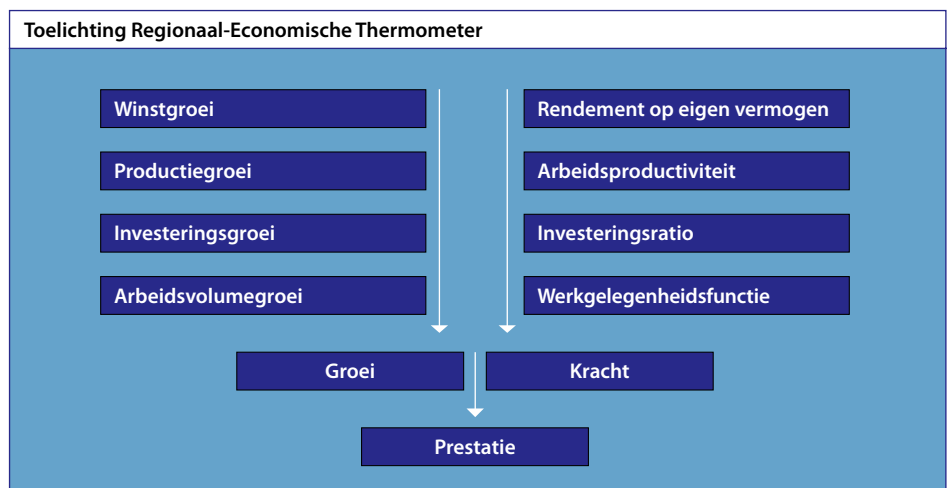
Dat Groot-Amsterdam het vorig jaar in relatieve zin zo goed deed, heeft grotendeels te maken met het herstel van de winstgroei in de exportgeoriënteerde sectoren. Behalve naar regionale verschillen in sectorstructuur hebben we dit jaar specifiek gekeken naar de ontwikkeling van regio's tussen 2006-2010. Door regio's vijf jaar lang te volgen, is ons duidelijk geworden welke regio's conjunctuurgevoelig zijn en welke structureel tot de middenmoot van de ranglijst behoren.

Inmiddels groeit onze economie bescheiden. De wereldhandel vlakt echter af en onze overheid moet fors bezuinigen. Het zal u niet verbazen dat ook dit weer zijn weerslag zal hebben op het economisch presteren van onze regio's en daarmee dus op de Regio Top 40 van 2011. Maar dat is nog ver weg. Vooraleerst wens ik u veel leesplezier met deze uitgave.

Piet Moerland

Voorzitter raad van bestuur

Rabobank Nederland



Van hofstad naar hoofdstad

Het bedrijfsleven in Groot-Amsterdam heeft in 2010 de beste prestatie geleverd, voert de Top 40 van dit jaar aan en stoot Agglomeratie 's-Gravenhage van de troon. Zowel voor groei als voor kracht krijgt het gebied een voldoende, maar de nummer 1-positie is vooral te danken aan de economische groei. De winstgroei, productiegroei en investeringsgroei lagen ruim boven het landelijk gemiddelde en werden gedreven door de prestaties in de exportgeoriënteerde sectoren. Daarnaast heeft Groot-Amsterdam een hoge concentratie zakelijke en financiële dienstverlening, relatief veel hoogopgeleiden, een hoge arbeidsproductiviteit, een goede bereikbaarheid van de werkgelegenheid en een groot en gevarieerd aanbod van voorzieningen. Een sterke groei is dan het gevolg.

Zuidoost-Friesland en Overig Groningen weten hun matige positie van vorig jaar flink te verbeteren en staan op de tweede en derde plaats. Een verklaring hiervoor is de hoge groei in de industrie en de zorg die relatief belangrijk zijn voor de regionale economie. De sterkste stijgers in de lijst van dit jaar zijn Midden-Limburg, Zuid-Limburg, Overig Zeeland en de Zaanstreek. Dit zijn regio's die vooral industrie en handel huisvesten, sectoren die als eerste profiteerden van de opleving van de wereldhandel. De laatste plaats wordt ingenomen door Zuidwest-Drenthe, met een onvoldoende voor kracht en een ruime onvoldoende voor groei. Die regio wordt gekenmerkt door een relatief lage arbeidsproductiviteit en een beperkte winst- en productiegroei. Daarnaast vallen in negatieve zin Agglomeratie Leiden en Bollenstreek, Het Gooi en Vechtstreek en Zeeuws-Vlaanderen op. In laatstgenoemde regio is sprake van een geringe werkgelegenheids- en bevolkingsdichtheid en een geringe groei. Sectoren die een sterke banengroei kennen, zijn er slechts in beperkte mate aanwezig. Noord-Limburg zakt van nummer 5 naar de onderste regionen. De beperkte winstgroei in de industrie is hiervan een belangrijke oorzaak. Naast de genoemde regio's laat ook Zuidoost-Zuid-Holland een forse daling zien. Agglomeratie 's-Gravenhage zakt van de koppositie naar het middensegment, terwijl Utrecht dezelfde positie behoudt als vorig jaar. Groot-Rijnmond stijgt vier plekken op de ranglijst.

Toelichting op de Regionaal-Economische Thermometer

De economische prestaties van het regionale bedrijfsleven brengen we in kaart met onze Regionaal-Economische Thermometer (RET). De RET is gebaseerd op uniek en actueel bronmateriaal. De scores voor de regio's zijn berekend aan de hand van economische groei en economische kracht in het afgelopen jaar. De score voor economische groei komt voort uit de groei van de bedrijfseconomische indicatoren winst, productiewaarde en investeringen, en de groei van het arbeidsvolume. De economische kracht is gebaseerd op de bedrijfseconomische indicatoren rendement op eigen vermogen, arbeidsproductiviteit, investeringsratio en de werkgelegenheidsfunctie (het arbeidsvolume ten opzichte van de beroepsbevolking) van het bedrijfsleven in een regio.

De scores zijn weergegeven met rapportcijfers. Hierbij is het landelijk gemiddelde op een zes gezet. Een score onder de zes betekent een onvoldoende, een score boven de zes een voldoende. De landelijke economie is in 2010 licht gegroeid. Deze landelijke groei vormt dus het uitgangspunt waartegen de regionale ontwikkeling is afgezet.

Economische prestatie, groei en kracht in de regio's in 2010				
	Positie	Prestatie	Groei	Kracht
Groot-Amsterdam	1	6,7	7,2	6,2
Zuidoost-Friesland	2	6,6	6,8	6,4
Overig Groningen	3	6,4	6,6	6,2
Noord-Drenthe	4	6,4	6,5	6,2
Zaanstreek	5	6,3	6,2	6,4
Zuid-Limburg	6	6,2	6,5	5,9
Noord-Overijssel	7	6,2	6,0	6,4
Flevoland	8	6,2	6,1	6,2
Oost-Groningen	9	6,1	6,2	6,1
Midden-Limburg	10	6,1	5,8	6,4
Noord-Friesland	11	6,1	6,4	5,9
Utrecht	12	6,1	6,2	6,0
Overig Zeeland	13	6,1	5,7	6,4
Delft en Westland	14	6,1	6,2	6,0
Zuidwest-Gelderland	15	6,1	5,7	6,4
West-Noord-Brabant	16	6,0	5,7	6,4
Veluwe	17	6,0	6,0	6,1
Aggl. 's-Gravenhage	18	6,0	6,1	6,0
Kop van Noord-Holland	19	6,0	5,9	6,1
Alkmaar en omgeving	20	6,0	6,3	5,7
Noordoost-Noord-Brabant	21	6,0	5,9	6,1
Midden-Noord-Brabant	22	5,9	5,7	6,2
Zuidoost-Zuid-Holland	23	5,9	5,5	6,3
Arnhem/Nijmegen	24	5,9	5,7	6,1
Oost-Zuid-Holland	25	5,9	5,5	6,2
IJmond	26	5,9	5,8	5,9
Zuidwest-Friesland	27	5,9	5,6	6,1
Twente	28	5,8	5,6	6,1
Zuidoost-Noord-Brabant	29	5,8	5,1	6,4
Achterhoek	30	5,7	5,5	6,0
Zuidoost-Drenthe	31	5,7	5,2	6,2
Delfzijl en omgeving	32	5,7	5,5	5,9
Aggl. Haarlem	33	5,7	6,0	5,4
Noord-Limburg	34	5,7	5,5	5,8
Groot-Rijnmond	35	5,6	5,4	5,8
Zuidwest-Overijssel	36	5,6	5,4	5,8
Aggl. Leiden en Bollenstreek	37	5,5	5,7	5,3
Het Gooi en Vechtstreek	38	5,5	5,2	5,7
Zeeuws-Vlaanderen	39	5,3	4,3	6,2
Zuidwest-Drenthe	40	5,2	4,5	5,9

Bron: Rabobank

Ontwikkeling van Nederlandse regio's 2006-2010

Dit jaar hebben wij ervoor gekozen om de economische prestaties van regio's over de afgelopen vijf jaar in beeld te brengen. In deze brochure gaan we in op de ontwikkeling van de groei- en krachtcijfers tussen 2006-2010 en de mate waarin deze ontwikkeling bepalend is (geweest) voor de Regio Top 40.

Het verloop van de groei- en krachtcijfers

De Nederlandse regio's laten een divers beeld zien op de groei-indicatoren. Dit komt doordat de indicatoren behorende bij economische groei conjunctuurgevoelig zijn. Deze fluctueren dus al naar gelang het goed of slecht gaat met de economie. Van de groei-indicatoren is de winstgroei van het Nederlandse bedrijfsleven de afgelopen vijf jaar het meest volatiel geweest. Dit heeft vooral te maken met de economische recessie die eind 2008 haar intrede deed en in 2009 haar dieptepunt bereikte.

In het algemeen verschillen de scores op economische kracht voor een regio door de jaren heen minder. De indicatoren behorende bij economische kracht zijn meer structureel van aard en geven een indicatie van de gezondheid van het bedrijfsleven in een regio.

Verschillen in winstgroei voornaamste oorzaak van verschuivingen

Door het economisch presteren van de veertig regio's in Nederland tussen 2006-2010 in beeld te brengen, krijgen we een indruk van de stabiliteit van deze gebieden. De figuur toont de minimale, maximale en gemiddelde economische prestatie van het bedrijfsleven in alle regio's van Nederland. De afgelopen jaren nam een aantal regio's sterk wisselende posities in op de ranglijst. Dit zijn bijvoorbeeld Delfzijl en omgeving en Groot-Rijnmond, gebieden met een groot aandeel conjunctuurgevoelige sectoren, zoals handel, industrie en logistiek. Maar ook regio's met een groot aandeel in de overheids- en zorgsector presteerden wisselend in de afgelopen vijf jaar, zoals Agglomeratie 's-Gravenhage, die het ene jaar onderaan in de ranglijst stond en het andere jaar bovenaan.

Andere regio's nemen daarentegen al jaren een stabiele positie in. Flevoland, Groot-Amsterdam, Noord-Overijssel, Utrecht en Zuidoost-Zuid-Holland staan vrijwel altijd hoog op de ranglijst. Een bovengemiddelde bevolkingsgroei, een positieve werkgelegenheidsontwikkeling en een gunstig vestigingsklimaat liggen hieraan ten grondslag. Daarentegen vertoeven Agglomeratie Haarlem, Agglomeratie Leiden en Bollenstreek, Het Gooi en Vechtstreek, Zuid-Limburg en Zuidwest-Overijssel over het algemeen in de onderste regionen van de ranglijst. Een nadelige sectorstructuur en een stagnerende ontwikkeling van werkgelegenheid en inwonertal lijken hiervan de oorzaak. Bovendien zijn dit voor een deel vooral woongebieden, waarin economische ontwikkeling een ondergeschikte rol speelt. Tot slot valt de stabiele prestatie van de Veluwe op. Die regio krijgt elk jaar net een voldoende.

De oorzaak voor de sterk wisselende posities van sommige regio's op de ranglijst moet worden gezocht in de groeicijfers van het bedrijfsleven. De winstgroei, productiegroei, investeringsgroei en arbeidsvolumegroei fluctueren meer naarmate een conjunctuurgevoelige sector in een regio de overhand heeft. Van deze vier indicatoren fluctueert de winst het meest, zowel van jaar tot jaar als van regio tot regio. Het industriële grootbedrijf is van grote invloed op het verloop van de winst, zowel in gunstige als in ongunstige zin. Regio's verschillen onderling ook qua productiegroei, maar deze verschillen zijn beperkt en er is geen sprake van een duidelijk ruimtelijk patroon.

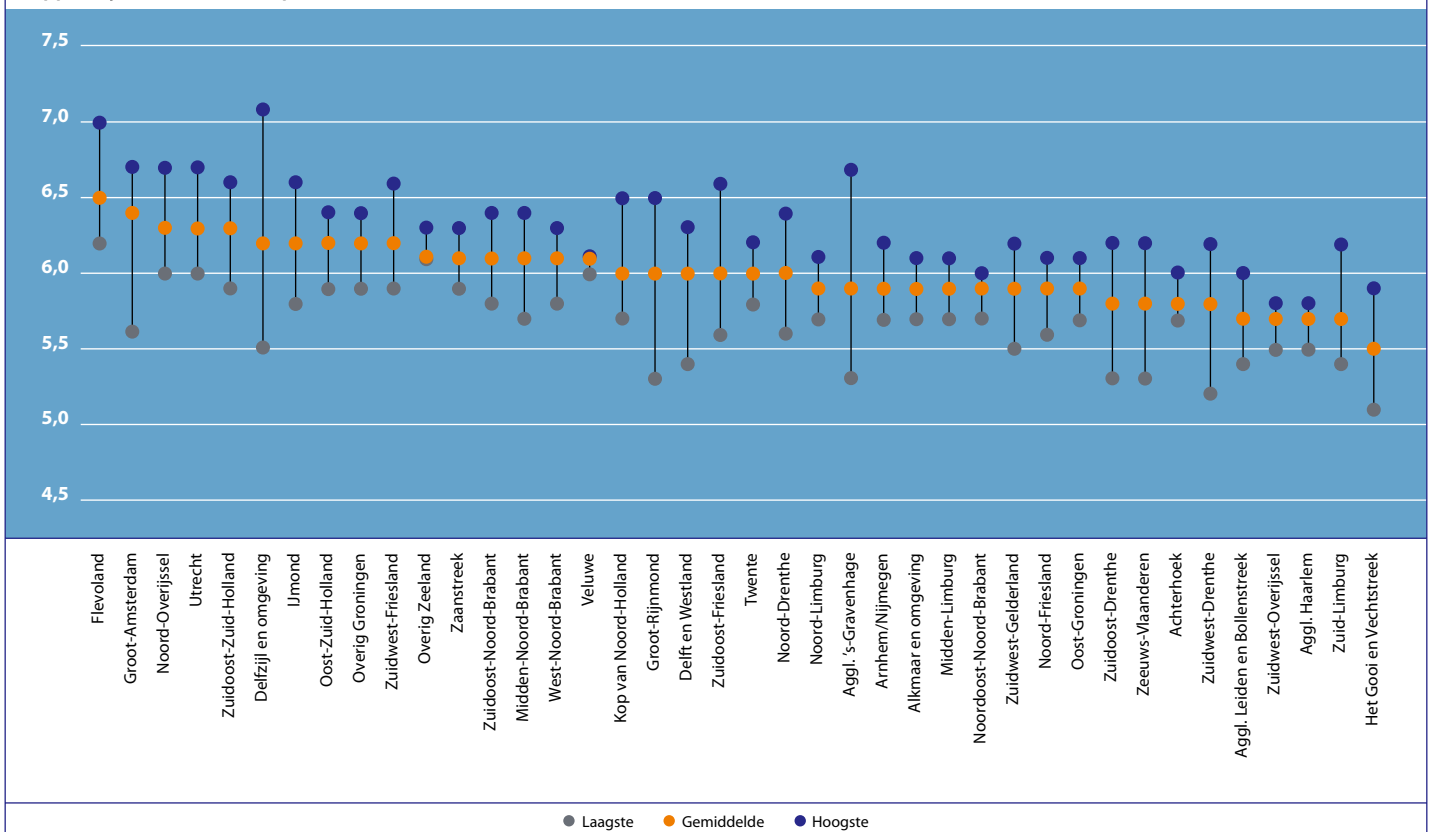
Wanneer we het bedrijfsresultaat van alle regio's over de afgelopen vijf jaar in kaart brengen, dan blijkt dat dit in sterke mate samenhangt met de positie van een regio op de ranglijst. Regio's als Delfzijl en omgeving, Groot-Rijnmond, Zuidoost-Friesland en Het Gooi en Vechtstreek hebben de afgelopen vijf jaar de grootste schommelingen ervaren in hun bedrijfsresultaat. Die regio's hebben dan ook sterk wisselende posities op de ranglijst. Het bedrijfsleven in Oost-Groningen, Noordoost-Brabant, Twente, Alkmaar en omgeving en IJmond ervaart over het algemeen juist de minste schommelingen op dit terrein.



Tot besluit

Vanwege de afvlakkende wereldhandel kan de economische groei in 2011 minder leunen op de externe sector en neemt de noodzaak voor een opbloei van de binnenlandse bestedingen toe. Op de Nederlandse overheid hoeven we wat dat betreft niet te rekenen. Ook de investeringen van het bedrijfsleven zullen naar verwachting geen uitbundige groei vertonen. De ogen zijn dan ook vooral gericht op de Nederlandse consument. Maar ook deze laat het waarschijnlijk afweten, met name door een verdere druk op de koopkracht. De economische groei in 2011 komt naar verwachting uit op 2 procent. Bent u benieuwd welke regio's hiervan het komende jaar de vruchten plukken? Wij vertellen het u volgend jaar!

Rapportcijfers economische prestatie 2006 - 2010



Colofon

Samengesteld door

Cynthia Briesen
Rogier Aalders

Redactie

Enrico Versteegh

Datum

Juni 2011

Contactadres

Rabobank Nederland
Kennis en Economisch Onderzoek
Postbus 17100
3500 HG Utrecht (UEL A.00.02)
Telefoon 030 2166662
<http://twitter.com/raboregio>

Het rapport staat ook op het internet: www.rabobank.com/kennisbank



Rabobank